

Chávez és l'anècdota

La baralla entre Juan Carlos I i Chávez a la Cimera Llatinoamericana ha tapat els dos moments realment clau. El primer quan el rei espanyol hagué d'oïr que la seua polèmica mitjanceria en el cas de les papereres entre l'Argentina i l'Uruguai havia estat inútil. El segon, quan Daniel Ortega acusà Unión Fenosa de maltractar el seu país i Juan Carlos abandonà la reunió. Cal tenir en compte que Juan Carlos també havia fet de mitjancer entre Fenosa i Nicaragua. Però, sobretot, cal posar tots aquests fets en un marc més ample en què política, negocis i monarquia es confonen.

La baralla entre Juan Carlos I i Chávez a la Cimera Llatinoamericana ha tapat els dos moments realment clau. El primer quan el rei espanyol hagué d'oïr que la seua polèmica mitjanceria en el cas de les papereres entre l'Argentina i l'Uruguai havia estat inútil. El segon, quan Daniel Ortega acusà Unión Fenosa de maltractar el seu país i Juan Carlos abandonà la reunió. Cal tenir en compte que Juan Carlos també havia fet de mitjancer entre Fenosa i Nicaragua. Però, sobretot, cal posar tots aquests fets en un marc més ample en què política, negocis i monarquia es confonen. Després del franquisme, sobretot amb l'arribada al poder del PSOE, comencen a prendre forma dos fenòmens paral·lels. D'una banda, hi ha la consolidació de l'anomenada 'cultura del pelotazo' entre una determinada classe empresarial de Madrid. I d'una altra, i és una peça bàsica perquè la primera puga existir, hi ha la idea d'una plataforma política llatinoamericana que puga ser dirigida per Espanya, en part a imitació de la francofonia o de la Commonwealth, en part per a fer possibles els enormes negocis que empreses de l'estat en camí de privatitzar-se o tot just privatitzades podrien fer gràcies a la influència política. Així va coincidir l'època en la qual Juan Carlos i Felipe González crearen una potent xarxa d'interessos polítics en el continent americà amb l'entrada en massa de les grans empreses espanyoles: de Telefónica a Repsol, del Banc Santander a Endesa i Unión Fenosa, per exemple. És públic i notori que el comportament d'aquestes companyies, en general, ha estat polèmic i que ha motivat moltes protestes als països americans. I també és notori que aquestes empreses han fet molts diners als països americans, no sempre d'una manera brillant. També que (alguns dirigents americans, Ménem en fóra el cas paradigmàtic) han participat en el joc i s'han enriquit personalment facilitant a les empreses espanyoles l'apropiació d'empreses o de recursos estratègics del propi país. Quin paper hi té Juan Carlos, en tot això? Com qualsevol altre cap d'estat, és favorable a les empreses espanyoles i fa tot de gestions en favor d'aquestes. Això fins ara no havia estat difícil de compatibilitzar amb la seua imatge de persona neutral, que volia un estatut especial com a figura principal de les cimeres llatinoamericanes, una mica a l'estil del de la reina anglesa en la Commonwealth. Però... Aquests darrers anys, en molts països americans ha accedit al poder una generació de dirigents que són o es representen d'esquerres i que ja no tenen el lligam personal amb Zapatero que els seus antecessors tenien amb Felipe González i que, a més, se sumen a la crítica d'allò que anomenen el neoimperialisme espanyol. N'hi ha que ho fan d'una manera suau, com Lula o, per ara, Evo Morales. I n'hi ha que ho fan d'una manera oberta i radical, com Chávez o Ortega. Segurament perquè són els qui han sofert més l'actuació espanyola, amb les ambaixades treballant sense dissimular contra ells, en part per afavorir els interessos de les multinacionals espanyoles. En aquest context Chávez va fer l'espectacle, però també va tapar amb el seu xou el moment realment dur: que fou quan Juan Carlos s'alçà i abandonà la sala mentre Ortega acusava Unión Fenosa de maltractar la població nicaragüenca. És cert que Juan Carlos està aparentment molt nerviós i fa coses ben insòlites, com la visita a Ceuta i Melilla, o el seu comportament en aquesta cimera, però alçar-se i anar-se'n perquè critiquen una empresa espanyola és un fet simplement insòlit. Que en part s'explica, si tenim en compte que ell en persona féu de mitjancer entre Unión Fenosa i el govern nicaragüenc presidit per Daniel Ortega. Va ser el mes de juliol passat: Ortega va visitar Madrid i va acceptar un pacte per a reconduir la difícil crisi que enfronta Unión Fenosa amb el govern de Nicaragua i els consumidors d'aquell país. L'any 2000 Unión Fenosa va comprar per tan sols 115 milions de

dòlars tota la xarxa elèctrica de Nicaragua amb el compromís de millorar un servei que mai no ha millorat i que de fet ha empitjorat, i molt (avui les tallades de llum són constants, durant hores). Si al juliol Ortega va avenir-se a negociar, a l'empara del rei espanyol, i a signar un 'Memoràndum d'Intencions', ara, en canvi, sembla que li retreia que les promeses fetes aleshores no s'han complert i que la situació no fa sinó empitjorar. I això va irritar tant Juan Carlos que perdé els estreps i abandonà la reunió. Potser perquè ja era el segon retret. El primer, molt més suau, li havia arribat unes poques hores abans de l'Argentina, que havia anunciat en públic que la mitjanceria de Juan Carlos amb l'Uruguai sobre la instal·lació de dues fàbriques papereres havia fracassat. De fet, el president argentí havia estat tan diplomàtic que s'havia disculpat per haver demanat al rei espanyol una mitjanceria tan fracassada com 'impossible'. L'Argentina i l'Uruguai fa mesos que es barallen per la instal·lació, en la banda uruguaiana del riu que els separa, de dues plantes papereres molt contaminants. L'una és finlandesa i l'altra, espanyola, d'Ence. Juan Carlos havia de suavitzar la tensió entre tots dos països, però la seua intervenció no ha servit de res. En bona part perquè els seus esforços més visibles han anat encaminats a assegurar que la fàbrica espanyola obrís les portes. I què és Ence? Una antiga paperera estatal, ara en mans de persones com Luis Arregi o els Albertos (ambdós controlen el 30% de l'empresa), coneguts pel fet de formar part del cercle econòmic que es mou al voltant de Juan Carlos. Ence, a més, és una empresa amb greus problemes que necessita engegar, d'una manera angoixant, la planta de l'Uruguai. En una mateixa cimera, doncs, Juan Carlos es va veure qüestionat en dues ocasions, i públicament, per afers econòmics, i això el devia superar. Els argentins van ser molt diplomàtics en la forma, però van deixar clar que l'esperança que tenien en ell com a mitjancer, l'havien perduda tota, i Ortega va ser dur i directe. Tant que mirava la cara de Juan Carlos mentre atacava Unión Fenosa. I fou aleshores que el rei espanyol se n'anà. Però, de tot plegat, en resta l'anècdota, la confrontació que realment té menys importància de totes, que és el quirigall amb Chávez, un polític molt fàcil de convertir en caricatura per als mitjans tradicionals, sempre àvids de servir la monarquia.

12 novembre 2007

Una notícia de VilaWeb.com
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)